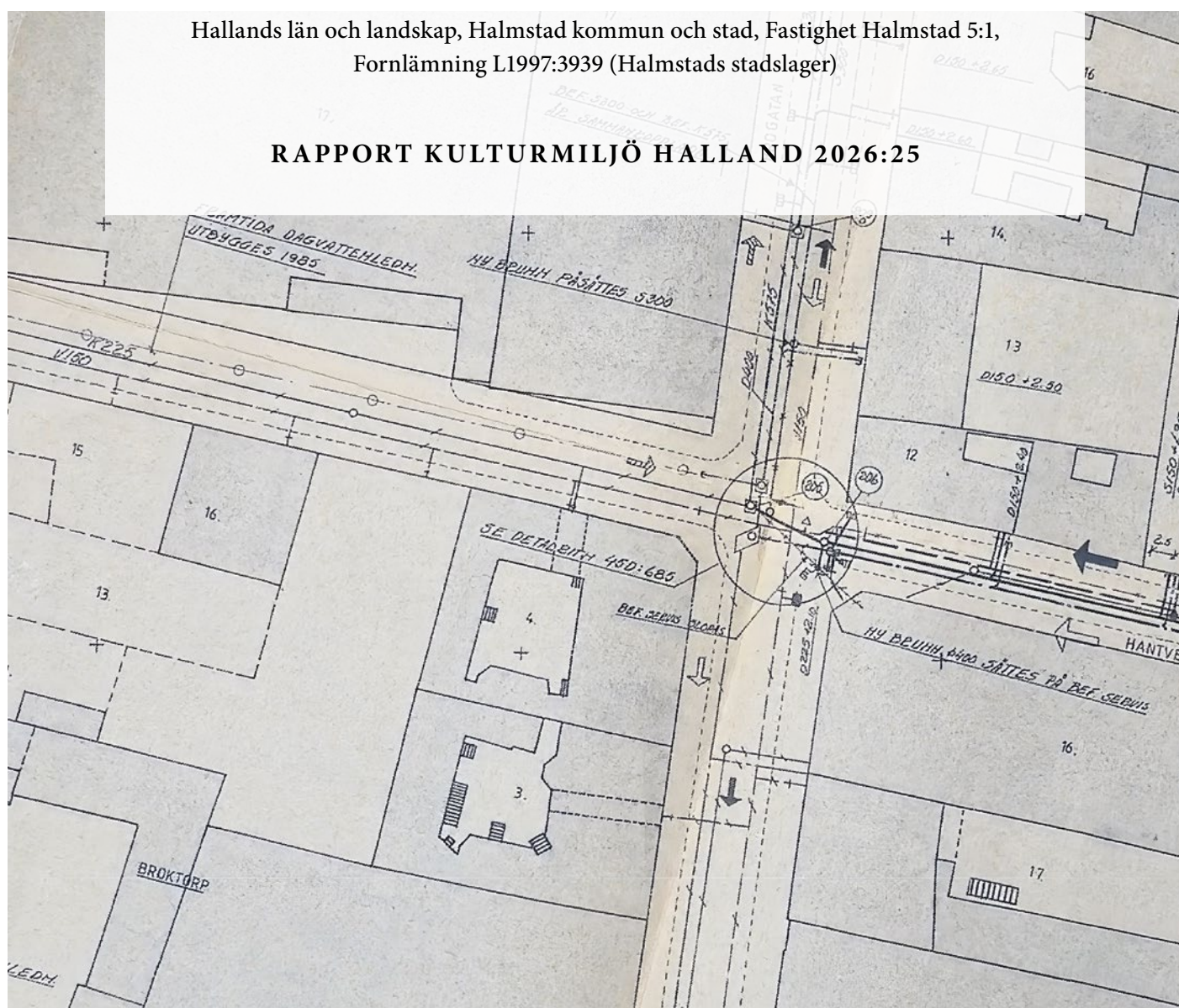

Sofie Renström

KLAMMERDAMMSGATAN OCH BROGATAN I CENTRALA HALMSTAD

Hallands län och landskap, Halmstad kommun och stad, Fastighet Halmstad 5:1,
Fornlämning L1997:3939 (Halmstads stadslager)

RAPPORT KULTURMILJÖ HALLAND 2026:25

KULTURMILJÖ
HALLAND

Stiftelsen Hallands Länsmuseum, Kulturmiljö Halland
Uppdragsverksamheten, Halmstad 2026
Arkeologisk förstudie 2026
Ärende nr ms2006/02316.

Innehåll

Bakgrund	5
Metod	7
Förstudiens underlag	7
Tidigare undersökningar	8
Dokumentation	11
Tidigare Schakt	13
Bedömning	16
Resultat: Brogatan	18
Tidigare schakt	18
Bedömning	21
Resultatsammanställning per planteringsyta	25
Referenser	27

Förstudiens läge markerad på Lantmäteriets karta. Skala 1:50 000.

BAKGRUND

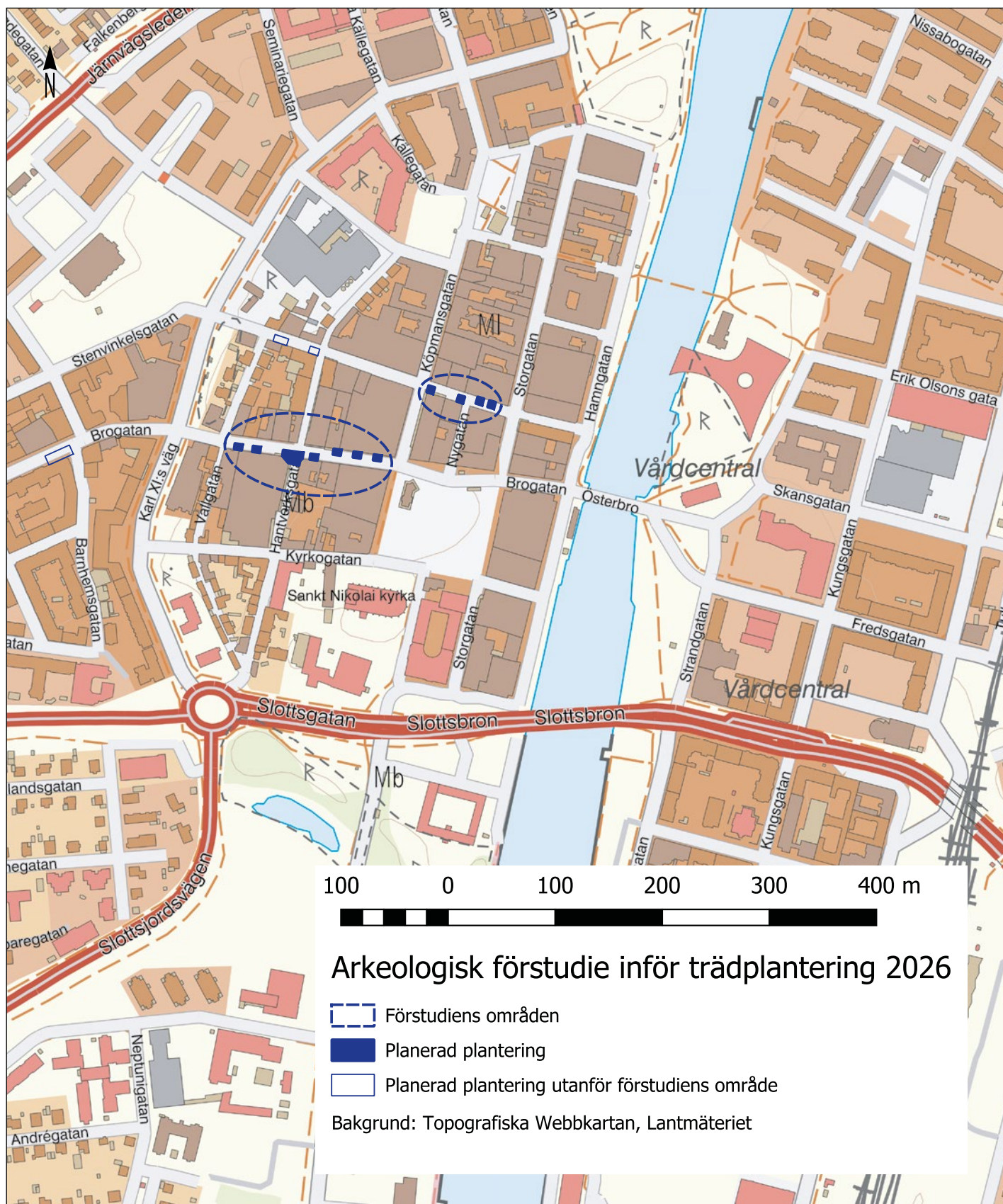
Halmstad kommun kommer under år 2026–2027 genomföra en ombyggnation av Stora Torg i Halmstad, och i samband med detta även anlägga trädplanteringar i gatorna Klammerdammsgatan och Brogatan. I februari 2026 bjöds Kulturmiljö Hallands arkeologer och Länsstyrelsen Halland in till ett möte med Halmstad Kommun i syfte att skapa tidig dialog och samråd om projekterings och entreprenadens påverkan på kulturmiljön.

Under mötet presenterades den preliminära planen för placering av trädplanteringar i sammanlagt fyra områden, två inom Brogatan och två inom Klammerdammsgatan:

- Brogatan (Skeppargatan – Barnhemsgatan), schaktdjup 1 meter.
- Brogatan (Vallgatan – Köpmansgatan), schaktdjup 1 meter.
- Klammerdammsgatan (Vallgatan – Hantverksgatan), upphöjda planteringsbäddar.
- Klammerdammsgatan (Köpmansgatan – Storgatan), schaktdjup 1 meter.

Då planteringsområdena inom Brogatan, delen Vallgatan – Köpmansgatan (härefter Brogatan, östra eller östra Brogatan) och Klammerdammsgatan, delen Köpmansgatan – Storgatan (härefter Klammerdammsgatan, östra eller östra Klammerdammsgatan) är belägna inom Halmstads stadslager, fornlämning med lämningsnummer 1997:3939, och med planerat schaktdjup till 1 meter, är det troligt att schaktningen kommer beröra bevarade, arkeologiska kulturlager.

Denna arkeologiska förstudie av Brogatan, östra och Klammerdammsgatan, östra genomförs av Kulturmiljö Halland på beställning av Halmstad kommun. Förstudiens syfte är att sammanställa de arkeologiska observationer som tidigare gjorts av Kulturmiljö Halland inom arbetsområdena tidigare, samt hur stor del av fornlämningen som har avlägsnats vid tidigare markarbeten.

Situationsplan över förstudiens aktuella områden i Halmstad. Skala 1:5 000.

Metod

Förstudien har genomförts genom inventering och sammanställning av, för planteringsområdena, relevanta undersökningar, arkivrapporter och dokumenterade schakt i Kulturmiljö Hallands topografiska arkiv. Fokus har varit att samla data och uppgifter om lagerbilden inom undersökningsområdena. För arkeologiska tolkningar av Halmstads stadsbildning och historia refereras läsare till andra texter på ämnet, till exempel 'Vår by Brokorp' (Öbrink 2015).

Inledningsvis presenteras de arkeologiska undersökningar och de dokument som använts som underlag för förstudien. Då Kulturmiljö Hallands topografiska arkiv är omfattande och innehåller handlingar av flera slag har förstudien begränsats till de arkeologiska arkivrapporterna för att genomföras så tidseffektivt som möjligt. Uppgifter om markarbeten och schakt som ej undersökts av arkeologer finns troligt att hitta i övriga avdelningar i Kulturmiljö Hallands arkiv.

Situationsplaner över arkeologiskt dokumenterade schakt inom Brogatan, östra och Klammerdammsgatan, östra har digitaliserats och rektifierats. Planer över dessa presenteras under resultatkapitlet för respektive planteringsområde. Dokumenterade uppgifter om höjdnivåer för undergrund (syftar här på sand som inte påverkats av kulturella aktiviteter, belägen under Halmstads stadslager), påträffandenivå av kulturlager samt djupaste nivå för schakten har sammanställts i tabellform i samma kapitel.

Avslutningsvis presenteras en bedömning om fornlämningens bevarandegrad, djup och komplexitet inom de berörda planteringsområdena. Bedömningen är baserad på de arkeologiskt dokumenterade uppgifterna som presenteras i förstudien.

Förstudiens underlag

I detta kapitel presenteras de arkeologiska undersökningar och dokument som använts som underlag för förstudien. För att skapa en konsekvent och transparent presentation av insamlade data presenteras denna i tabellform nedan. Tanken är att uppgifterna om det undersökta arkivunderlaget kan användas vid eventuella framtida förfrågningar eller fördjupningar om fornlämningen eller arkeologisk dokumentation i områdena.

De allra flesta arkeologiska undersökningar resulterar i mer grunddokumentation än vad som presenteras i den slutgiltiga rapporten. Denna studie har huvudsakligen utgått från arkivrapporterna, som oftast innehåller ett urval av till exempel ritningar eller foton från undersökningen. Uppgifter om exempelvis konsulterade ritningars HMAK-nummer utelämnas i förstudien, om de har ingått som bilaga i den arkiverade rapporten. Tanken med urvalet av uppgifter som presenteras nedan är att vid eventuella framtida förfrågningar ska relevant arkivmaterial rörande undersökningarna kunna lokaliseras på förfrågan.

Slutligen bör nämnas att en genomgång av Halmstads stadsarkeologiska undersökningar fram till och med 1970-talet gjordes i och med Riksantikvarieämbetets och Statens historiska museers rapportserie 'Medeltidsstaden'. De arkeologiska områden och schakt som presenteras i Medeltidsstaden och ansluter till gällande planteringsområden visas på planritningarna i resultatkapitlet. En full genomgång av schakten har dock inte gjorts inom förstudien om de inte är placerade direkt i gatumiljön där trädplanteringarna planeras. 'Medeltidsstaden 20: Halmstad' publicerades år 1980 och finns tillgänglig att ladda ner på Riksantikvariets hemsida (Augustsson 1980).

TIDIGARE UNDERSÖKNINGAR

STORGATAN–KLAMMERDAMMSGATAN 1978

Undersökningstyp	Undersökning
Undersökningsår	1978
Plats	Storgatan - Klammerdammsgatan
Föranledande markingrepp	VA-arbeten
KMH DNR	-
LST DNR	-
Dokumentation / rapport	Gatuschaktningar i Storgatan–Klammerdammsgatan
Schakt	18
koordinatsystem	Eget, från origopunkt enligt Halmstad stads koordinatsystem.
Höjdsystem	-
Anmärkning	-

KLAMMERDAMMSGATAN 1980–1981

Undersökningstyp	Undersökning
Undersökningsår	1980 till 1981
Plats	Klammerdammsgatan, delen Nygatan till Hantverksgatan
Föranledande markingrepp	VA-arbeten
KMH DNR	899 och 438/80
LST DNR	11.391-689-79
Dokumentation / rapport	Klammerdammsgatan - äldre lämningar från bebyggelse, hägnader och kyrkogård
Schakt	137
koordinatsystem	Eget, relaterat till 'System Halmstad'
Höjdsystem	RH 70
Anmärkning	-

BROGATAN – STORGATAN 2010

Undersökningstyp	Förundersökning
Undersökningsår	2010
Plats	Brogatan (delen Storgatan-Hamngatan), Klammerdammsgatan (delen Storgatan-Köpmansgatan) och Storgatan
Föranledande markingrepp	Nytt fjärrkylenät
KMH DNR	2009–437
LST DNR	431-22168-09
Dokumentation / rapport	Rapport: Nytt fjärrkylenät i centrala Halmstad
Schakt	89, 90, 91
koordinatsystem	Sweref 99 13:30
Höjdsystem	-
Anmärkning	-

BROGATAN – STORGATAN 2011

Undersökningstyp	Undersökning
Undersökningsår	2011
Plats	Brogatan, Storgatan, Klammerdammsgatan
Föranledande markingrepp	Fjärrkyla
Kmh dnr	2011-131
Lst dnr	431-5516-10
Dokumentation / rapport	Rapport: Livet vid Storgatan under fyra sekler Ritning: Profil, sektion mot S. Skala 1:20
Schakt	18
koordinatsystem	SWEREF 99 13:30
Höjdsystem	RH 2000
Anmärkning	-

BROGATAN 1981, VA

Undersökningstyp	Schaktningsövervakning
Undersökningsår	1981
Plats	Brogatan, delen mellan Hantverksgatan och Vallgatan, samt del av Vallgatan strax norr om Brogatan
Föranledande markingrepp	VA-arbete
KMH DNR	-
LST DNR	-
Dokumentation / rapport	Halmstad Brogatan 1981
Schakt	138 'Ett ca 50 m långt och 2 meter brett schakt i öst-västlig riktning upptogs i gatans södra sida. Från detta lades 3 servis-sektioner mot husvägg i norr. I korsningen med Vallgatan leddes schaktet ca 20 m i nordlig riktning in i sistnämnda'.
koordinatsystem	3 koordinatnät etablerades från fixpunkter. Handinmätning.
Höjdsystem	-
Anmärkning	14 sektioner handritades inom undersökningen. Situationsplan över sektionerna finns, men utbredningen på övervakade VA-schakt är ej arkeologiskt dokumenterade.

BROGATAN 1981, FJÄRRVÄRME

Undersökningstyp	Schaktningsövervakning
Undersökningsår	1981
Plats	Brogatan, delen mellan Köpmansgatan och Karl XI-väg
Föranledande markingrepp	Fjärrvärme
KMH DNR	-
LST DNR	11.391-325-80
Dokumentation / Rapport	Rapport: Brogatan 1981
Schakt	31
koordinatsystem	Eget, relaterat till Halmstad stads koordinatnät
Höjdsystem	Halmstads höjdsystem RH 70
Anmärkning	-

BROGATAN 2013

Undersökningstyp	Förundersökning
Undersökningsår	2013
Plats	Brogatan, delen mellan Köpmansgatan och Karl XI-väg
Föranledande markingrepp	Fjärrkyla
KMH DNR	2011-435
LST DNR	431-7374-11
Dokumentation / Rapport	Rapport: Brogatan 2013
Schakt	112, 113, 114
koordinatsystem	SWEREF 99
Höjdsystem	RH 90
Anmärkning	Manuellt inmätt

HANTVERKSGATAN 1981

Undersökningstyp	Undersökning
Undersökningsår	1981
Plats	Hantverksgatan, delen Brogatan till Klammerdammsgatan
Föranledande markingrepp	VA-arbeten
Kmh dnr	-
Lst dnr	11.391-689-79
Dokumentation / rapport	"I ett klosterområde" undersökning i Hantverksgatan
Schakt	28
koordinatsystem	Eget, relaterat till Halmstads koordinatnät
Höjdsystem	RH 70
Anmärkning	-

DOKUMENTATION

RAPPORT: STORGATAN–KLAMMERDAMMSGATAN 1978

Titel	Gatuschaktningar i Storgatan–Klammerdammsgatan
Upphovsperson	Anders Lindahl
Dokumenttyp	Arkeologisk rapport
Tillgänglighet / placering	KMH:s topologiska arkiv> Halmstad> Arkeologiska rapporter> Storgatan I
Dokument- eller arkivserie	-
Anmärkning	-

RAPPORT: KLAMMERDAMMSGATAN 1980–1981

Titel	Klammerdammsgatan - äldre lämningar från bebyggelse, hägnader och kyrkogård
Upphovsperson	Lena Bjuggner med bidrag av Arne Andersson
Dokumenttyp	Arkeologisk rapport
Tillgänglighet / placering	KMH:s topologiska arkiv> Halmstad> Arkeologiska rapporter> Klammerdammsgatan
Dokument- eller arkivserie	-
Anmärkning	-

RAPPORT: BROGATAN – STORGATAN 2010

Titel	Nytt fjärrkylennät i centrala Halmstad
Upphovsperson	Mattias Öbrink
Dokumenttyp	Arkeologisk rapport
Tillgänglighet / placering	KMH:s topologiska arkiv> Halmstad> Arkeologiska rapporter> Brogatan
Dokument- eller arkivserie	-
Anmärkning	-

RAPPORT: BROGATAN – STORGATAN 2011

Titel	Livet vid Storgatan under fyra sekler
Upphovsperson	Mattias Öbrink (red.)
Dokumenttyp	Arkeologisk rapport
Tillgänglighet / placering	KMH:s topologiska arkiv> Halmstad> Arkeologiska rapporter> Brogatan
Anmärkning	-

PLANRITNING: 45D:666

Titel	Halmstads centrum, Vatten- och avloppsledning
Upphovsperson	Halmstads gatukontor
Dokumenttyp	Planritning, skala 1:400
Tillgänglighet / placering	Kopia i KMH:s topografiska arkiv
Dokument- eller arkivserie	Ritningsnummer 45D:666
Anmärkning	'Revideringar 78-12-12 B Framtida Dagv.ledn. Kyrko- o. Hantverksg. 78-11-24 STR. 205-207-18 och 209-210-213-20 tillkommit'

RAPPORT: BROGATAN 1981, VA

Titel	"I ett klosterområde" undersökning i Hantverksgatan
Upphovsperson	Ursula von Kantzow
Dokumenttyp	Arkeologisk rapport
Tillgänglighet / placering	KMH:s topologiska arkiv> Halmstad> Arkeologiska rapporter> Brogatan
Dokument- eller arkivserie	-
Anmärkning	-

RAPPORT: BROGATAN 1981, FJÄRRVÄRME

Titel	Brogatan (delen Köpmansgatan - Karl XI-väg)
Upphovsperson	Lena Bjuggner
Dokumenttyp	Arkeologisk rapport
Tillgänglighet / placering	KMH:s topologiska arkiv> Halmstad> Arkeologiska rapporter> Brogatan
Dokument- eller arkivserie	-
Anmärkning	-

RAPPORT: BROGATAN 2013

Titel	Brogatan
Upphovsperson	Therese Ohlsson
Dokumenttyp	Arkeologisk rapport
Tillgänglighet / placering	KMH:s topologiska arkiv> Halmstad> Arkeologiska rapporter> Brogatan
Dokument- eller arkivserie	-
Anmärkning	-

RAPPORT: HANTVERKSGATAN 1981

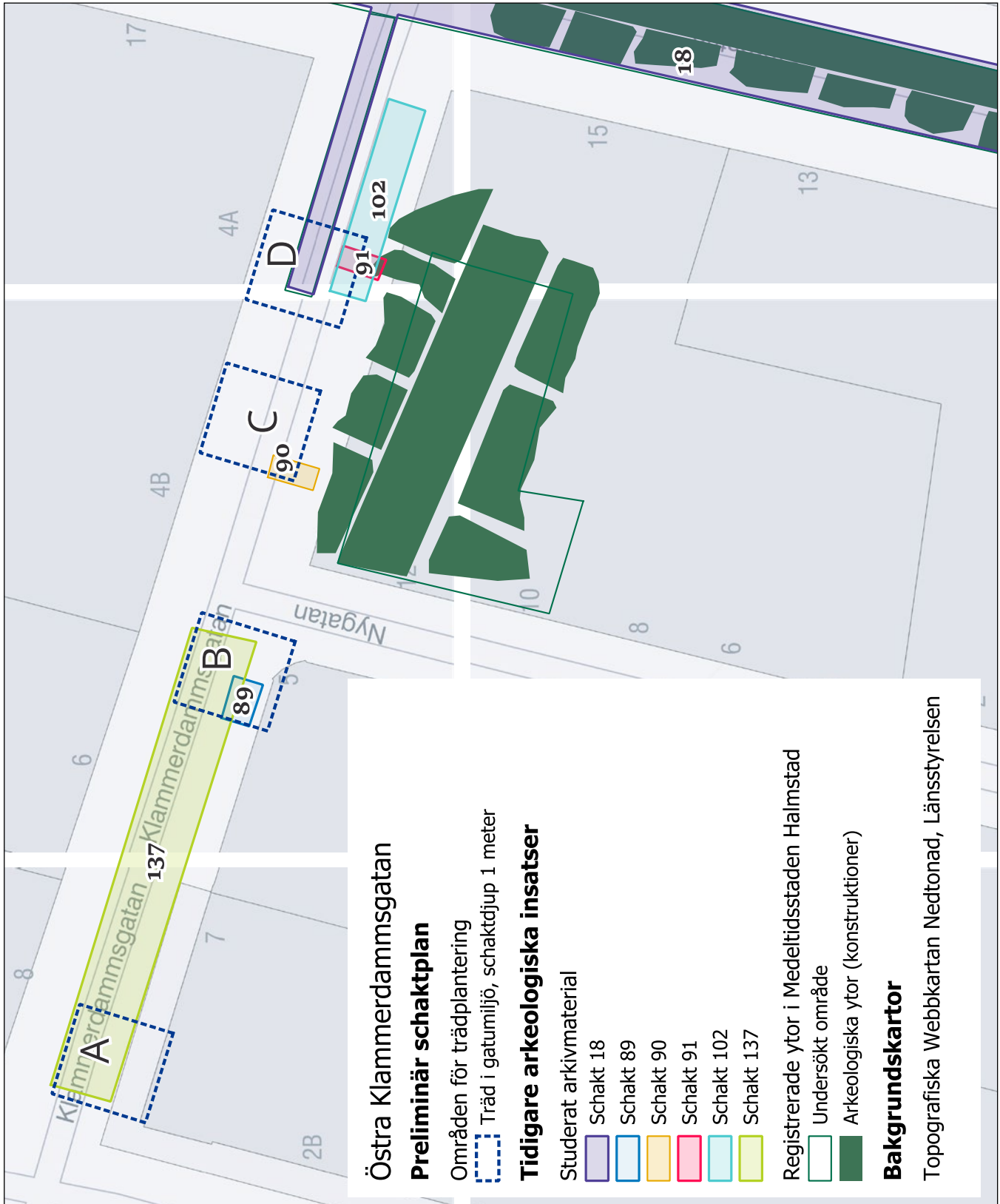
Titel	"I ett klosterområde" undersökning i Hantverksgatan
Upphovsperson	Lena Bjuggner
Dokumenttyp	Arkeologisk rapport
Tillgänglighet / placering	KMH:s topologiska arkiv> Halmstad> Arkeologiska rapporter> Hantverksgatan
Dokument- eller arkivserie	-
Anmärkning	-

RAPPORT: HANTERKSGATAN 1982

Titel	Halland, Halmstad, Hantverksgatan (delen Brogatan–Kyrkogatan)
Upphovsperson	Erik Rosengren
Dokumenttyp	Arkeologisk rapport
Tillgänglighet / placering	KMH:s topologiska arkiv> Halmstad> Arkeologiska rapporter> Hantverksgatan
Dokument- eller arkivserie	-
Anmärkning	-

Resultat: Klammerdammsgatan

TIDIGARE SCHAKT

SCHAKT 18

Plats	Storgatan–Klammerdammsgatan 1978
Undersökning	1978
Schaktdjup (m)	1,7
Arkeologisk nivå (möh)	+4,04
Undergrunds nivå (möh)	+2,95
Schaktbotten nivå (möh)	+2,6 – +2,7
Schaktbottenlager	'Bottensand'
Lagerinnehåll	Undersökningsområdet i Klammerdammsgatan var till stora delar stört av recenta nedgrävningar. I rapporten noteras att de avsatta kulturlagren är betydligt tjockare i Klammerdammsgatan än i Storgatan (sida 4): 0,9 – 1,1 meter. Bebyggelselämningar i form av stenkonstruktioner, och i de äldre kulturlagren fanns pinnhållsrader som tolks tillhöra minst en två separata konstruktioner.
Anmärkning	Måtten avser schaktets västra ände som sammanfaller med Planteringsyta D.

SCHAKT 89

Plats	Klammerdammsgatan, delen mellan Köpmansgatan och Nygatan
Undersökning	Brogatan – Storgatan 2010
Schaktdjup (m)	1,28
Arkeologisk nivå (möh)	+3,9
Undergrunds nivå (möh)	+3,45
Schaktbotten nivå (möh)	+3,32
Schaktbottenlager	'Bottensand'
Lagerinnehåll	Utmed schaktets norra och södra sidor fanns recenta schakt för telekablar och vattenrör. Mellan dessa fanns en 0,6 meter bred väst–östligt orienterad yta med bevarade, arkeologiska lämningar. Dessa tolkas ut
Anmärkning	-

SCHAKT 90

Plats	Klammerdammsgatan, delen mellan Nygatan och Storgatan
Undersökning	Brogatan – Storgatan 2010
Schaktdjup (m)	1,72
Arkeologisk nivå (möh)	+4,0
Undergrunds nivå (möh)	+2,96
Schaktbotten nivå (möh)	+2,8
Schaktbottenlager	'Bottensand'
Lagerinnehåll	Två markhorisonter med gårdsplan och troliga lergolv, brandlager och påförda utjämningsmassor hittades. Endast en mycket smal remsa bevarade lager fanns kvar i söder. I schaktets norra del fanns en recent störning.
Anmärkning	Anlades i direkt anslutning till undersökningsområdet år 1977 i Kvarter Hjärtat.

SCHAKT 91

Plats	Klammerdammsgatan, delen mellan Nygatan och Storgatan
Undersökning	Brogatan – Storgatan 2010
Schaktdjup (m)	1,6
Arkeologisk nivå (möh)	+4,08
Undergrunds nivå (möh)	+3,1
Schaktbotten nivå (möh)	+2,9
Schaktbottenlager	'Bottensand'
Lagerinnehåll	Bevarade kulturlager påträffades under de befintliga bärlagren i schaktets södra del. Dessa bestod bland annat av byggnadslämningar i form av ett lergolv, och tre skikt stenar som tolkas som en eller fler grundmurar. Norra delen av schaktet var genomgrävt för VA-ledning och innehöll recenta massor.
Anmärkning	-

SCHAKT 102

Plats	Klammerdammsgatan, delen Storgatan till Nygatan
Undersökning	Brogatan – storgatan 2011
Schaktdjup (m)	1,24 (norr) 1,56 (söder)
Arkeologisk nivå	0,68 m under befintlig markyta
Undergrunds nivå	-
Schaktbotten nivå	oklart
Schaktbottenlager	Kulturlager i schaktets södra sektion. I övrigt oklart då schaktbotten täcktes innan tillfället för arkeologisk dokumentation.
Påträffade lämningar	Flera faser av byggnadskonstruktioner och markbruk.
Anmärkning	Undersökningens GIS-databas är korrupt och inga höjdvärden för schaktet finns angivna i rapporten. Måtten är därför angivna i meter under befintlig markyta.

SCHAKT 137

Plats	Klammerdammsgatan, delen Nygatan till Köpmansgatan
Undersökning	Klammerdammsgatan 1980–1981
Schaktdjup (m)	Plantering A 1,28 meter Plantering B 1,36 meter
Arkeologisk nivå (möh)	Plantering A +4,36 Plantering B +4,28
Undergrunds nivå (möh)	+3,95 som högst inom schaktet. Föll mot norr och öster. Plantering A +3,8 Plantering B +3,60
Schaktbotten nivå (möh)	Plantering A +3,36 Plantering B +3,28
Schaktbottenlager	Underliggande sand
Lagerinnehåll	Arkeologiska lager påträffades i schaktets norra del, och den underliggande sanden påträffades i södra bottenkanten av schaktet. Lämningarna bestod av byggnadslämningar: flera horisonter av golvlager, syllstenar och stolphål. Även en stenvägg, brandlager, och flertalet pinnhål påträffades. Större delen av schaktet bestod dock av recenta massor i befintliga ledningsschakt.
Anmärkning	Måtten utplockade ur sektionsritningar HMAK 4482:2 & 3

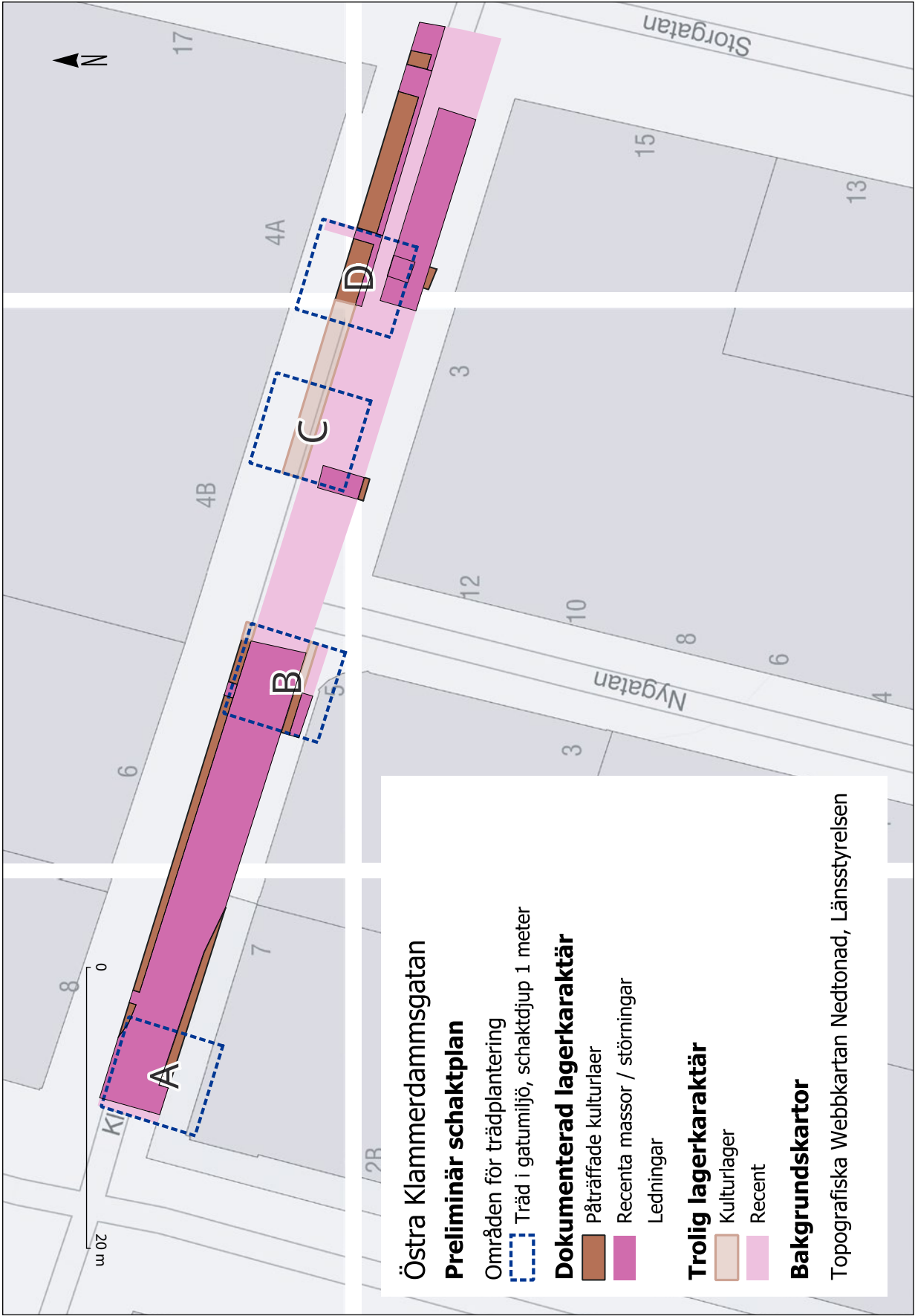
BEDÖMNING

Inom planteringsområdet östra Klammerdammsgatan har flera schakt inför, och för ledningsarbeten övervakats arkeologiskt. Direkt söder om området gjordes en större stadsarkeologisk undersökning i kvarteret Hjärtat år 1977, vars undersökningsområde 'spiller ut' något i gatans södra kant i delen Storgatan–Nygatan (Öbrink 2011). Flera nivåer av stadsbebyggelse påträffades i undersökningen.

Gemensamt för resultaten som beskrivs i de arkeologiska rapporterna relevanta för detta planteringsområde är att de bevarade kulturlagren är tjocka (upp till strax över en meter), och innehåller en komplex stratigrafi av stadsbebyggelse. Flera nivåer av byggnadskonstruktioner och bruksytor har iakttagits, och dateras från Halmstads tidiga medeltidshistoria till och med nyare tid. Dokumenterade konstruktioner varierar i karaktär, allt från pinnhålsrader till grundmurar av gråstensbumlingar. Stora delar av gatans mitt (ett stråk i öst-västlig riktning) har dock noterats som 'stört' av befintliga ledningsschakt.

Det är troligt att bevarade kulturlager påträffas i gatans norra och södra kanter, då det är här lagerobservationer har gjorts vid tidigare undersökningar. Eventuellt bevarade kulturlager i området bedöms innehålla en stor kunskapspotential rörande Halmstads stadsutveckling, stadsbebyggelse och gårdsmiljöer.

Den preliminärt föreslagna placeringen av planteringsytorna A–D ligger till stor del inom tidigare schaktade ytor, och stor del av de underliggande lagren kommer utgöra recenta massor. Arkeologiska lämningar bedöms docka troliga att påträffas i gatans norra och södra kanter, och har tidigare visat sig vara komplexa och djupa. Osäkrast är lämningsbilden under yta C, som bara berörs till en liten del i sitt sydvästra hörn av tidigare schakt. Det är troligt att den 'bänk' av arkeologiska lager som dokumenterats strax österut i gatans norra del (yta D och österut) fortsätter hela vägen in till fasaden i norr, och vidare österut under yta C.

Påträffade och förväntade lager i Klammerdammsgatan, delen Köpmansgatan till Storgatan. Skala 1:400

TIDIGARE SCHAKT

SCHAKT 28

Plats	Hantverksgatan
Undersökning	Hantverksgatan 1981
Schaktdjup (m)	2,0
Arkeologisk nivå (möh)	+3,35
Undergrunds nivå (möh)	+2,58
Schaktbotten nivå (möh)	+2,5
Schaktbottenlager	Sand
Påträffade lämningar	Medeltida byggnadslämningar och markbrukslager från dominikanerkonventet S:ta Katarina. Lager från nyare tids markarbete och markbruk. Yngsta lämning som noteras i rapporten är en stenläggning 1700-tal.
Anmärkning	Måtten ovan gäller schaktets södra del, intill korsningen Hantverksgatan–Brogatan.

SCHAKT 31

Plats	Brogatan
Undersökning	Brogatan 1981, fjärrvärme
Schaktdjup (m)	1,1 – 2,1
Arkeologisk nivå (möh)	Östra delen: +3,8 till +4,1. Generellt högre nivå i öster. Mellersta delen: +3,9 Västra delen: +4,0
Undergrunds nivå (möh)	Östra delen: +3,3 Västra delen: +3,7 I undersökningsrapporten noteras att dessa mått 'för Halmstads vidkommande, får betraktas som relativt högt', och tolkas utgöra två naturliga sanddyner. Mellan dessa toppar i öster och väster påträffades inte den underliggande sanden inom undersökningens schaktdjup.
Schaktbotten nivå (möh)	Östra delen: +3,55 Mellersta delen: +3,1 Västra delen: +3,1
Schaktbottenlager	Naturlig undergrund av sand längst i öster och västra delen. Arkeologiska kulturlager i schaktets botten i östra och mellersta delen.
Lagerinnehåll	Arkeologiska lämningar av markbruk och bebyggelse från medeltid till nyare tid. Bland annat påträffades <i>rännor, gropar, stolpar, brandlager, påförda sandlager</i> , och stenkonstruktioner. De medeltida kulturlagren visar på att området var glesbebyggt. Området tolkas därför tillhöra, och brukas av det medeltida dominikanerkonventet Sankta Katarina.
Anmärkning	I schaktets västra ände, väl utanför området för de planerade trädplanteringarna, påträffades lämningar av stadsbefästningens kurtinmur samt Västerports grundmur. Den sistnämnda påträffades +4,2 m ö h, 0,25 meter under den då befintliga marknivå. Tre varv av grundstenar frilades inom schaktet ned till +2,33 m ö h. Murgrundens lägsta nivå kunde ej konstateras inom undersökningen.

SCHAKT 112 OCH 113

Plats	Brogatan
Undersökning	Brogatan 2013
Schaktdjup (m)	Ej angett
Arkeologisk nivå (möh)	+3,21 anges som översta nivå för påträffat brandlager. Kulturlager från nyare tid noterades överlagra brandlagret, men inga mått anges för dessa.
Undergrundsnivå (möh)	-
Schaktbottennivå (möh)	-
Schaktbottenlager	Arkeologi, ej tolkad
Lagerinnehåll	I norra delen av schakten påträffades bevarade lämningar: Brandlager (antas ha bildats vid stadsbranden år 1619), påfört sandlager, raseringsmaterial.
Anmärkning	Enligt denna rapport planerades en höjning av marknivån på platsen, vilket skulle innebära att schaktet för fjärrkyla ej skulle komma att läggas 0,3 meter över kulturlagernivån (syftar troligt till brandlagrets nivå).

SCHAKT 114

Plats	Brogatan
Undersökning	Brogatan 2013
Schaktdjup (m)	Ej angett
Arkeologisk nivå (m Ö h)	-
Undergrundsnivå (möh)	-
Schaktbottennivå (möh)	-
Schaktbottenlager	Se nedan
Lagerinnehåll	'Förstört av yngre nedgrävningar'
Anmärkning	Oklart om 'yngre' här syftar till recenta markingrepp eller nedgrävningar tillkomna efter stadsbranden år 1619.

SCHAKT 138

Plats	Brogatan, delen mellan Hantverksgatan och Vallgatan, samt del av Vallgatan strax norr om Brogatan
Undersökning	Brogatan 1981, VA
Schaktdjup (m)	1,45 – 1,65
Arkeologisk nivå (möh)	Ca +4,0
Undergrundsnivå (möh)	Ca +3,0
Schaktbottennivå (möh)	Varierande. Ca +2,9 – +3,35 i Brogatan, delen Vallgatan till Hantverksgatan.
Schaktbottenlager	Huvudsakligen recenta massor i äldre schakt, mellan dessa dokumenterades arkeologiska lager i sektionsritningsar där den naturliga sanden påträffas inom schaktdjupet, undantaget sektion 14 i korsningen Brogatan–Vallgatan. Där hittades en nedgrävd tunna direkt under en vattenledning, ca +3,3 möh. Tunnan dokumenterades till och med djupet av sektionens botten vid +2,44 möh.
Påträffade lämningar	Brandlager (tolkad datering 1619), stolphål, hård, tunna. Få eller inga byggnadslämningar. Lämningarna tolkas som medeltida markbruk inom området tillhörande dominikanerkonventet Sankta Katarinas.
Anmärkning	Observera att schaktets utbredning och placering är en mycket ungefärlig uppskattning som gjort utifrån situationsbeskrivning i rapporttexten, läget på de handritade sektionerna samt ritningsunderlag från Halmstads stadskontor år 19678 (ritningsnummer 45D:666).

SCHAKT 139

Plats	Hantverksgatan, delen Brogatan till Kyrkogatan
Undersökning	Hantverksgatan 1982
Schaktdjup (m)	1,9
Arkeologisk nivå (möh)	+3,4
Undergrunds nivå (möh)	+2,68
Schaktbotten nivå (möh)	+2,4
Schaktbottenlager	Sand
Påträffade lämningar	Bebyggelse och markbruk från medeltid och nyare tid.
Anmärkning	Måtten ovan gäller schaktets norra del, intill korsningen Hantverksgatan–Brogatan. I den norra änden av schaktet påträffades en recent nedgrävning som sluttade ned mot norr och fortsatte under schaktdjupet norr om schaktkanten.

BEDÖMNING

Arkeologiska undersökningar inom Brogatan, östra har genomförts vid och inför ledningsdragningar i gatan. Merparten av den arkeologiskt kontrollerade schaktytan ligger inom delen Vallgatan till Hantverksgatan.

De medeltida kulturlagren inom området har vid tidigare undersökningar visat sig vara relativt tunna, och inte påvisat särskilt komplex lagerstratigrafi. Området har därför tolkats som ett markområde inom dominikaner-konventet Sankta Katarinas ägor som nyttjats som betesmark, snarare än för stadsbebyggelse.

Eftermedeltida lager har sällan upptagit stor del av den arkeologiska dokumentationen, men vid förundersökningen för fjärrkyla 2013 noteras ett brandlager som tolkas som stadsbrandlager från 1619. Detta är överlagrat av yngre kulturlager, men kontexterna har inte tolkats inom den begränsade påträffandeytan.

Den arkeologiska lagerdokumentationen består huvudsakligen av profilritningar av schaktväggar, och då i urval baserat på arkeologisk bevarandegrad i just schaktväggen. Bedömningen av placering och utbredning av bevarade lämningsytor har därav försvårats något. Det som tydligt framgår är dock att redan vid den första arkeologiska schaktningsövervakningen inom området, år 1978 (schakt 138), var bevarandegraden av arkeologiska lager under gatans mittstråk mycket fragmentarisk.

Även yngre schaktningar i gatan pekar på att stora delar av kulturlagren under gatans mittparti har störts vid recenta ledningsarbeten, vilket är mycket vanligt i gatumiljö. Öar och remsor mellan, och under ledningsschakt har, och kommer även fortsatt att påträffas vid schaktningar i gatan.

De områden som förefaller troligast att innehålla bevarade, arkeologiska kulturlager i en sammanhängande utsträckning är gatans södra och norra kanter. Vid undersökningarna år 1981 (schakt 138 och 31) påträffades sammanhängande sträckor av kulturlager i södra och norra kanten av delen Vallgatan – Hantverksgatan. Även de arkeologiska undersökningarna i närliggande delar av i Hantverksgatan vid VA-arbeten åren 1981 och 1982 (schakt 28 respektive 139) påvisade bevarade kulturlager. Intressant för dessa är att kulturlagrens tjocklek och komplexitet förefaller ha minskat i närheten till Brogatan i jämförelse med lämningskaraktären norrut och söderut i schakten.

Sträckan Hantverksgatan till Köpmansgatan har inte undersökts arkeologiskt till lika stor yta, men även här har den dokumenterade arkeologin varit koncentrerad till gatans norra och södra kant. Bevarandegraden inom planteringarna H–K är svårbedömda på grund av den begränsade dokumentationen i området.

Östra Brogatan (Vallgatan) – Hantverksgatan)

Preliminär schaktplan

Träd i gatumiljö, schaktdjup 1 meter

Dokumenterad lagerkaraktär

Kulturlager i schaktsektion

Recenta massor / störningar

Recent / störning i schaktsektionen

Ledningar

Trolig lagerkaraktär

Kulturlager

Recent

Bakgrundskartor

Topografiska Webbkartan Nedtonad, Lantmäteriet

Påträffade och förväntade lager i Brogatan, delen Vallgatan till Hantverksgatan. Skala 1:300

Skala 1:300

Östra Brogatan (Hantverksgatan – Kömansgatan)

Preliminär schaktpplan

Träd i gatumiljö, schaktdjup 1 meter

Dokumenterad lagerkaraktär

- Kulturlager i schaktsektion
- Recenta massor / störningar
- Recent / störning i schaktsektionen
- Ledningar

Trolig lagerkaraktär

- Kulturlager
- Recent

Bakgrundskartor

Topografiska Webbkartan Nedtonad, Lantmäteriet

Skala 1:300

Påträffade och förväntade lager i Brogatan, delen Hantverksgatan till Köpmansgatan.
Skala 1:300

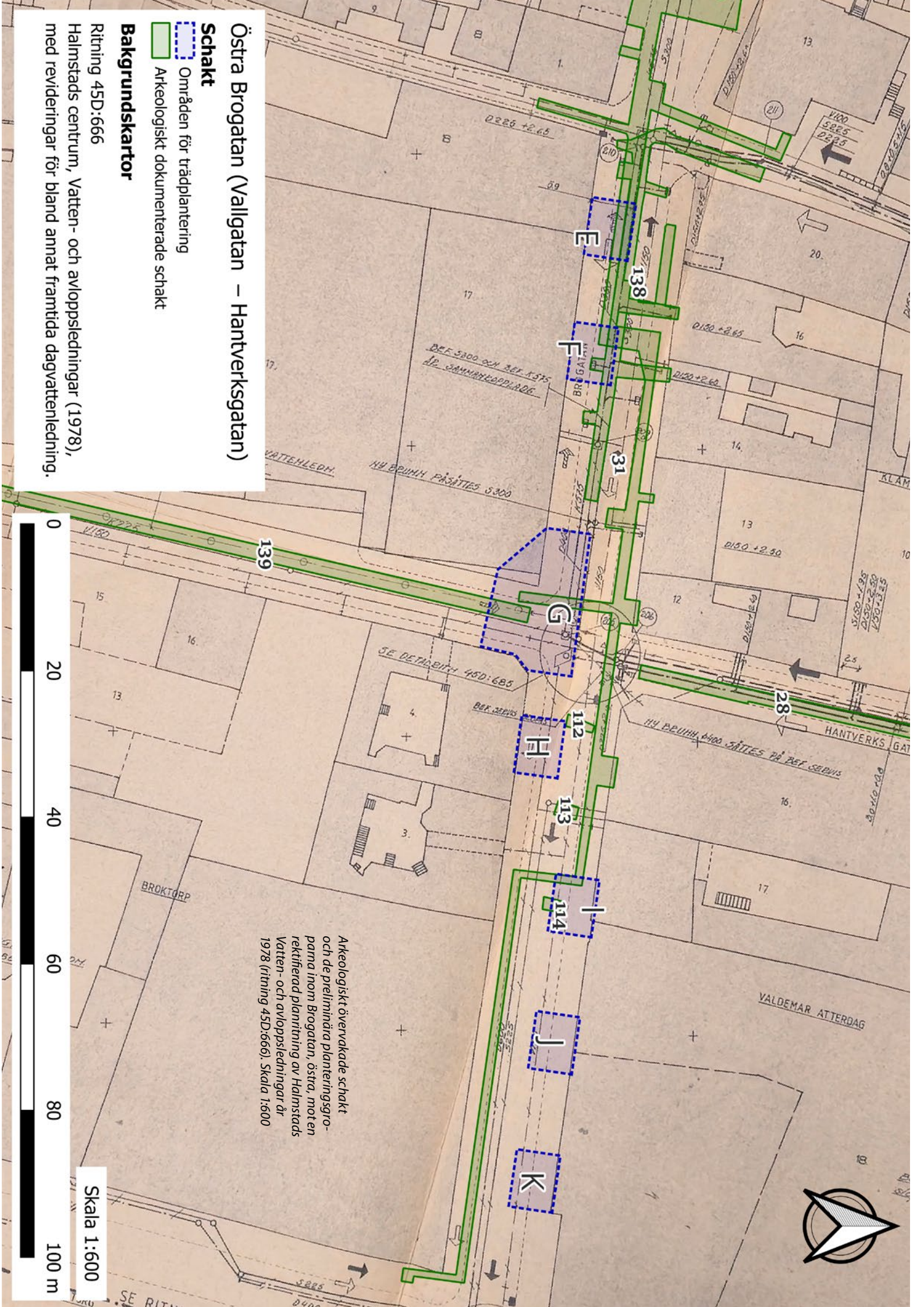
Östra Brogatan (Vallgatan – Hantverksgatan)

Schakt

- Områden för trädplantering
- Arkeologiskt dokumenterade schakt

Bakgrundskartor

Ritning 45D:666
Halmstads centrum, Vatten- och avloppsledningar (1978),
med revideringar för bland annat framtida dagvattenledning.

Arkeologiskt övervakade schakt
och de preliminära planteringsgro-
parna inom Brogatan, östra, mot en
rekterifierad plantering av Halmstads
Vatten- och avloppsledningar år
1978 (ritning 45D:666). Skala 1:600

Skala 1:600

0 20 40 60 80 100 m

Resultatsammanställning per planteringsyta

PLANTERINGSYTA A

Arkivunderlag, schaktnummer	137
Uppskattad storlek på bevarad kulturlageryta	Liten
Dokumenterad kulturlagertjocklek	1 meter
Lämningskomplexitet	Hög
Arkeologisk påträffandenivå	+4,36 möh

PLANTERINGSYTA B

Arkivunderlag, schaktnummer	137, 89
Uppskattad storlek på bevarad kulturlageryta	Mycket liten
Dokumenterad kulturlagertjocklek	0,88 meter
Lämningskomplexitet	Hög
Arkeologisk påträffandenivå	+4,28 möh

PLANTERINGSYTA C

Arkivunderlag, schaktnummer	90
Uppskattad storlek på bevarad kulturlageryta	Låg-medel
Dokumenterad kulturlagertjocklek	1,04 meter
Lämningskomplexitet	Hög
Arkeologisk påträffandenivå	+4,0 möh

PLANTERINGSYTA D

Arkivunderlag, schaktnummer	18, 91, 102
Uppskattad storlek på bevarad kulturlageryta	Låg-medel
Dokumenterad kulturlagertjocklek	1,1 meter
Lämningskomplexitet	Hög
Arkeologisk påträffandenivå	+4,08 möh

PLANTERINGSYTA E

Arkivunderlag, schaktnummer	138, 31
Uppskattad storlek på bevarad kulturlageryta	Medel
Dokumenterad kulturlagertjocklek	0,4–0,7 meter
Lämningskomplexitet	Låg
Arkeologisk påträffandenivå	+3,95 möh

PLANTERINGSYTA F

Arkivunderlag, schaktnummer	138, 31
Uppskattad storlek på bevarad kulturlageryta	Låg-medel
Dokumenterad kulturlagertjocklek	0,45 meter
Lämningskomplexitet	Låg
Arkeologisk påträffandenivå	+3,85 möh

PLANTERINGSYTA G

Arkivunderlag, schaktnummer	139, 31
Uppskattad storlek på bevarad kulturlageryta	Låg
Dokumenterad kulturlagertjocklek	0,6 meter
Lämningskomplexitet	Låg-medel
Arkeologisk påträffandenivå	+3,54 möh, i Hantverksgatan inom planteringsytans södra del +3,9 möh i Brogatans norra del, norr om planteringsytan

PLANTERINGSYTA H

Arkivunderlag, schaktnummer	112, 113
Uppskattad storlek på bevarad kulturlageryta	Troligt stort av flera recenta ledningsschakt i och med närheten till ansamlingen av ledningar och brunnar i korsningen Hantverksgatan – Brogatan. Schakten 112 och 113 strax norr om plantering H innehöll recenta störningar i sina södra delar, vilket bör innebära att samma ledningsschakt skär område H:s norra kant. Tänkbart att arkeologiska lager finns bevarade närmast husfasaden i söder, då detta har dokumenterats i schakt 31:s östra och västra delar som löper längs med Brogatans södra sida.
Dokumenterad kulturlagertjocklek	-
Lämningskomplexitet	-
Arkeologisk påträffandenivå	Över +3,21 möh

PLANTERINGSYTA I

Arkivunderlag, schaktnummer	31, 114
Uppskattad storlek på bevarad kulturlageryta	Svåruppskattat. Genomgrävd vid recenta markarbeten i södra kanten.
Dokumenterad kulturlagertjocklek	-
Lämningskomplexitet	-
Arkeologisk påträffandenivå	-

PLANTERINGSYTA J

Arkivunderlag, schaktnummer	-
Uppskattad storlek på bevarad kulturlageryta	Svåruppskattat. Troligt genomgrävd i söder i likhet med plantering I.
Dokumenterad kulturlagertjocklek	-
Lämningskomplexitet	-
Arkeologisk påträffandenivå	+ 4,06 (uppmätt i schakt 31 söder om ytan)

PLANTERINGSYTA K

Arkivunderlag, schaktnummer	-
Uppskattad storlek på bevarad kulturlageryta	Svåruppskattat. Troligt genomgrävd i söder i likhet med plantering I.
Dokumenterad kulturlagertjocklek	-
Lämningskomplexitet	-
Arkeologisk påträffandenivå	+3,95 (uppmätt i schakt 31 söder om ytan)

Referenser

Augustsson, Jan-Erik. 1980. *Halmstad. Medeltidsstaden 20*. Riksantikvarieämbetet och Statens Historiska Museer. Stockholm

Öbrink, Mattias (Red.). 2015. *Vår by Brokatorp – Halmstads äldsta historia*. Hallands läns museers Skriftserie No 11. Kulturmiljö Halland, Stiftelsen Hallands läns museer

**Hitta våra rapporter och
följ oss på våra sociala medier!**

**KULTURMILJÖ
HALLAND**